העולם הזה

חי בלי משוא פנים

רחוב גליקסון 8, תל־אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: „עולמפרס". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.

המערכת איננה אחראית עבור תוכן הסודעות, כולל סודעות המתפרסמות תחת הכותרת „רו"ח לצרכן", „רו"ח לנוסע" וכו' המוכנות ונערכות על־ידי המערכת.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורכי־משנה:
רוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב: סילבי קשת

עורך תבנית: אהרון צור

הכתב הראשי: שרגא חרניל

צלם המערכת: אריה קרן

חברי המערכת:
ישראל ביבר, ניצה גבי, שייע גלזר, לילי גלילי, דויד הורוביץ, רותי ורד, רוני זוהר, אברהם חרמון, אוסקר טאובר, משה לשם, אביבה סמן, עמוס קינן, שלמה קרן, אלי תבור.

הצייר הראשי: שמואל ברתור

עורך דפוס: אריה אריאל

מנהל מעבדה: נתן רון

העתון הנקרא ביותר במדינה

קול יבי

„העין הזועמת" נעצה סוף־סוף את מבטה בהעולם הזה. השבוע קיבלתי את המכתב הבא, חתום בחתימת ידו של ישראל בר־יהודה, שר־הפנים:

א. נ.

בגליון מס' 977 של עתונך נתפרסמה כתבה שהכילה, תוך השאר, את הדברים ה־אלה:

„עדות זו של רוזנברג, שפורסמה לפני חודשיים בחוברת פרסומים של סכון ד"בו־סינסקי, יכלה להיחשב כעדות בעל־הדבר. אולם השבוע נתקבלה דעה שונה לחלוטין מפי אדם מוסמך אחר: אברהם תהומי עצ־מו, האשה עתה בקאליפורניה.

תהומי, איש הגנה ותיק, שהשתתף ב־שעתו יחד עם רחל ינאית (כיום אשת ה־נשיא) בתכנון הריגת פרופסור האוניברסי־טה דה־האן, שנחשד בבגידה בציונות, הביע את דעתו במכתב פרטי, בלשון שאינה מש־תמעת לשתי פנים...".

בגליון 979 של עתונך נתפרסם מכתב ל־מערכת, בזו הלשון: —

„רצח די־האן.

נדהמתי לקרוא על... השתתפותה של מרת רחל בן־צבי בתכנון רצח ד"ר די־האן. הפרסום הזה פוגע קשה לא רק בבית ה־נשיא בלבד, היקר והמכובד על כולנו, אלא בכל אזרח בישראל ובכל יהודי באשר הוא יהודי.

עליכם לתקן את השגיאה הפטלית שעשי־תם בהבאת הדברים."

על מכתב זה העירה המערכת לאמור:

„הסולם הזה אינו נותן הערכה, אלא רק מציין עובדות. רחל ינאית היתה אחת מ־ארבעת האנשים שהשתתפו בפועל בהריגת די־האן. שלשת האחרים: אברהם תהומי, יש־ראל שוחט ויעקב פת המנוח, שנפטר ב־חודש שעבר."

בתוקף סמכותי לפי סעיף 17 לפקודת ה־עתונות, ומאחר ויש לי יסוד להאמין כי העובדות המתוארות בכתבתכם ובהערתכם המצוטטת לעיל אינן אמת, הריני מבקשך בזה לפרסם בגליון הבא של עתונך, במ־קום בולט בעמוד 2 בו מתפרסמים המכתבים למערכת, הכחשה לאמור: —

„רחל ינאית לא היתה בין האנשים שהש־תתפו בפועל בהריגת דה־האן כן לא היה ביניהם לא ישראל שוחט ולא יעקב פת המנוח."

בכבוד רב, י. בר־יהודה, שר הפנים."

★ ★ ★

על כך השבתי לשר־הפנים במכתב הבא:

„למר ישראל בר־יהודה, שר־הפנים, ה־שלום —

תמהתי מאד לקבל את מכתבך, כי עד כמה שידוע לי זוהי הפעם הראשונה ששר ישראלי משתמש בסעיף נושן זה, שחוקק על־ידי השלטון הזר בארץ, במיוחד כדי לכפות על עתוני ה„ניטיבס" את פרסום הודעותיהם של שלטונות־הדיכוי הקולוני־אליים. סעיף זה מעורר זכרונות נוגים בלב כל עתונאי. מוזר השימוש בו דוקא בידי שר המרכז תנועת־פועלים, שהיה צריך לה־יות רחוק מסגנון של מושל־מחוז מנדטורי.

הייתי מציע לך לשקול עקרונית מחדש אם רצוי השימוש בסעיף זה, שיכניס את סגנון המשטר הקולוניאלי לחיי המדינה.

אשר לגופו של ענין, לא היה שום צורך בסקודה זו. הריגת די־האן בוצעה על־ידי ה„הגנה", על דעתם של המוסדות העליונים של הישוב של אז, ואין כל ספק שחלק ני־כר מדעת־הקהל בישוב הסכים למעשה. עוב־דה זו הובלטה ביוכח שהתנהל על נושא זה בעתון.

אילו נאמר לנו בפשטות כי אשת הנשיא, שכבודה יקר לכולנו, מכחישה את העובדות שפורסמו בתום־לב, היינו ברצון בודקים את כל הפרשה בחקירה כוללת ומקיפה נוספת. אין לנו שום ענין לעתת את האמת לצד זה או אחר, וכל ענינו הוא לגלות את ה־אמת ההיסטורית.

העולם הזה נוהג מאז ומתמיד, כדבר המובן מאליו, לפרסם כל מכתב הנוגע ל־תיקון עובדות ולהבעת דעות הנוגדות את מה שפירסם.

עתה הטלתי על חוליית־מחקר של המע־רכת לחדור לעובי הקורה של כל פרשת הריגת דה־האן, ואנו נניח לפני הקוראים ללא משוא־פנים את תיצאות החקירה לכש־תושלם."

★ ★ ★

אולם חוק הוא חוק, ועל כן, בתוקף ה־חוק ובתוקף הצו, אני מפרסם במקום נכבד זה, בעמוד 2 של הגליון, את ההודעה ה־באה:

רחל ינאית לא היתה בין האנשים שהש־תתפו בפועל בהריגת דה־האן. כן לא היה ביניהם לא ישראל שוחט ולא יעקב פת המנוח."

שני שפיגל

מכתבים

איש השנה

המאורע העיקרי של תשס"ז היה כלי ספק חדירת השפעה חרוסית למרחב — חדירה שתוכננה, אורגנה ובוצעה על־ידי דמיסרי שפיקוב... אם הממשלה הסוביטית כבר הכירה בו עד כדי כך שמינתה אותו לשר החוץ שלה בסמוס מולוטוב הוותיק, מגיע לו שאתם תמנו אותו איש השנה.

חיים שריד, תל־אביב

אנשי השנה הם הלוחמים הבלתי־נרתעים: מרדכי שסנר ונלסון גליק.

שמחה שחור, חולון

נרשון אגרון, שלא נרתע מפני פירוק ה־קואליציה הבלתי־קרושה ששלמה על ידו־שלים ובצורה זו להכניס לחיי הדת בישראל את הריפורמה שהיא נורם חיוני העשוי ל־החזיר לדת היהודית את רבבות הצעירים שחדלו להאמין בתכני הדת המיושנים.

דוד שולמן, ניו־יורק

נמאל עבד אל־נאצר, שכבר עכשיו ברור כי ניצח את העולם המערבי כולו...

הגה שמואלי, יפו

נשיא מצרים, שלמרות כל שידולי המערב והתגרויות ישראל ידע להבליע ולכוון את מלחמתו נגד אויביו האמיתיים. שהם ה־אימפריאליזם המערבי והעוני.

הגניה סעיד, חיפה

אם תבחרו ברודן מצרים כאיש השנה — אפסיק לקרוא את עתונכם...

שמואל ספר, נבעתיים

אני עדיין מאמין שאתם אובייקטיביים. על כן אני מצפה לראות את רעמת ביגי׳ מקשטת את שער גליון ראש השנה שלכם.

דויד תורן, באר־שבע

אילו הייתם שואלים כל ערבי בעולם, היה מיד אומר: דויד בן־גוריון. כי הם יודעים להעריך נכונה מיהו המכשול הגדול ביותר העומד בפניהם, בבקשם לכלות את ישראל...

רחל וייגר, תל־אביב

בלי ספק מגיע התואר למנחם בגין, המכ־ונה היחידי במדינת ישראל היודע מה ש־הוא רוצה והאומר זאת בפירוש.

חיים בר־רצון, חיפה

מלחמה ושלום

שוב העלתם את השאלה המכרעת של או או ביחסינו עם העולם הערבי (העולם הזה 983) ושוב העמדתם אותה באור לא נכון. כי אמנם יכולה מדינת ישראל להחליט על מלחמה, אולם הברירה בין מלחמה ושלום נתונה אך ורק בידי הערבים.

שלום בס, ירושלים

בחדגוניות של שעון, אתם מזעיקים מדי חצי שנה את הישוב לנצל את ההזדמנות האחרונה להכריח את הערבים לכרות ברית־שלום או לשאת בתוצאות עקשנותם. זה כבר מתחיל להזכיר לי רוכלים בשוק הכרמל, הצועקים „אוקאזיון! אוקאזיון! הזדמנות אחרונה!" ותמיד יש להם סחורה להציע.

על כן, טוב יעשה עם ישראל אם לא ייתפז לנצל „הזדמנויות אחרונות" אלה ויתן להיסטוריה לעשות את שלה.

דויד ריבקינד, תל־אביב

אם הפעם לא תדע ישראל לנצל את מצו־קתה של מצרים — לא תדע להתבסס לעו־לם...

חיים שופמן, חיפה

ממשלת ישראל אינה יכולה להתחייב ב־מעשים רשמיים שיבטאו תמיכה במצרים ו־אשר עלולים להתפרש כהתרפסות ללא תמו־רה. אבל מדוע לא תעודד הקפת ארגון של אזרחים, שמטרתו המוצהרת תהיה ידידות ערבית־ישראלית. ארגון זה, למשל, יכול היה לערוך הפגנה ב־16 לאוגוסט, יום פתיחת ועידת לונדון כשם שערכו כל תושבי מדי־נות ערב; הוא יכול היה לשלוח מיברקים התומכים בעמדת מצרים לכל העתונים הגדו־לים בעולם; הוא יכול היה לשגר בדואר ברוזים למדינות ערב, המסבירים כי ישראל שואפת להשתלב במרחב, ואלף דברים כאלה. התעלמות ערבית רשמית מפעילות זו לא היתה פוגעת בפרסטיג׳ה של ישראל ובכל זאת היתה נעשית מלאכה חשובה.

ד"ר ז. לוין, תל־אביב

יצחק עוד יצחק

דרך חייו של הנבר יצחק רפאל (העולם הזה 982) היא הדגמה קלאסית למחלה העי־קרית של מדינתנו: לאיש לא איכפת מה עושים עם כספו. עם כספו? סליחה, התכווי־תי לומר עם כספו של התורם התמים בחוץ־לארץ.

זה כאילו ראינו פורץ מתפרץ לביתו של השכן, לעיניו של אותו שכן, מבלי שזה יע־שה דבר כדי לעצרו. ואז אומר כל אחד: אם בעל הבית לא מתערב, מה זה איכפת ליז שינגוב לון

מאיר שולץ, רחובות

בהיותי חייל, הוכעתי בטרפם על־ידי מר יצחק רפאל. שיחתו נעמה לי מאד, בפרט כאשר סיפר על נסיעותיו בשליחויות לחוץ־לארץ. והנה באתם אתם והפכתם את הקערה על פיה...

שמואל טביב, ירושלים

...כיצד יכול לעמוד אדם כרפאל בראש מפלגה שבכל זאת רוב אנשיה ישרי־דרך?

משה הנעמי, תל־אביב

אחרי כל הפיספוסים של כל מיני אנשים רמי־מעלה ורמזים שונים, עלי לציין את רשימתכם כרשימה המוסמכת והמפורטת ה־ראשונה שפורסמה על עסקי רפאל. כאדם ש־עקב מקרוב אחריו, אני יכול להעריך את ה־עבודה שהשקעתם באיסוף החומר הרב הזה...

ד. ג., ירושלים

מאמר דל מאד בחומר עובדתי של מ־מש... אתם מונים אותי בין אנשי סיעת „יצירה ובניין" שהיתה קיימת בשעתה ב־„הפועל המזרחי". האמת היא שמימי לא הייתי חבר ב„הפועל המזרחי" ומסילא לא יכולתי להשתייך לאחת מסיעותיו.

פרופסור ישעיהו ליבוביץ, ירושלים

אתם יכולים לכתוב מה שאתם רוצים. ל־יצחק רפאל לא איכפת כלום. אתם תראו עוד איך שהוא יצחק מכל העולם...

חיים לרנר, עפולה

חבר מספר על יאנוש

...בצבא הבריטי הגיע יוחנן פלץ לחזית לפני כל הברינדה, אחרי שנשלח לנסיון קר־בי עם נדוד ברימי טהור, אחר־כך עם נדוד הודי ולבסוף עם נדוד קנדי. כשהגיעה ה־ברינדה לחזית, פלץ כבר היה קצין קרבי בעל נסיון רב. בהיותו סגן מפקד פלוגה (קפטן) היה צריך להיישאר לפי התקן בעו־רף ולטפל באספקה. מאחר שדבר זה לא מצא חן בעיניו, הוא פנה למפקד הגדוד בבקשה להורידו לדרגת מפקד מחלקה, בכדי שיוכל להיות עם הפלוגה בקו החזית.

מפקד הגדוד האנגלי לא הורידו בדרגה אלא הטיל עליו תפקיד מיוחד והוא — כיבוש עמדה גרמנית מבוצרת, בשם ה־ג׳ורג׳ט. בסשך חמישה לילות הוא פינה לבדו, ולפעמים עם ליווי, שביל בשדות ח־מוקשים. לבסוף עקד על התקפת כידונים בסיוע טנקים, לאור היום. העמדה נכבשה ואנו הפסדנו רק שני הרוגים. פלוגתו של פלץ היתה הפלוגה היהודית היחידה שלקחה אי־פעם שבויים גרמנים. התקפת כידונים זו היתה גם התקפת הכידונים היחידה שהב־ריגדה היהודית ביצעה בכלל.

...אדם כזה לא ייטוש את ביתו וטולדתו, אחרי שהקריב למענה כה הרבה.

חברו, תל־אביב

מדוע נרצח די־האן?

הלוחם הגדול מלכיאל גרינוולד כתב נגדו, אחרים כותבים בעדו אבל אין אף אחד אר־מר בעצם לשם מה ומדוע נרצח די־האן.

...הוא עמד לצאת בשליחות אגודת־ישראל לז׳נבה, כדי להופיע לפני חבר הלאומים ר־לטעון באוזני הגויים כי הצהרת בלפור מה־17 בנובמבר שייכת רק לשוטרי תורה ואינה מתכוונת להקמת מדינה חילונית פוליטית. אילו היה ממלא אז שליחותו, מי יודע אם לא היה שולט עדה בארץ המופתי האנ׳ אמין אל־חוסייני.

אני זוכר עד היום כיצד, שעה שלמדתי בישיבת טלז, פרץ הרבי, ר׳ משה קרביץ׳ בבכי ואמר: „עכשיו ארץ ישראל אינה ב־ידינו."

יוסף קורבמן, תל־אביב

צדיקים בסדום

כותב לכם אחד הצדיקים החי עם אשתו בסדום. המאמר (העולם הזה 982) היה מצו־יין ומאד שמחנו לראות את המונתנו מור־פסת מעל גבי עתונכם.

יעל ויצחק כהן, סדום

הדגשתם — ובצדק — כי תנאי המגורים הקשים בסדום, הם אחד הגורמים המשפיעים על מצבו של המפעל כיום ואף יקבעו את הצלחתו בעתיד.

עם זאת, אין אתם צודקים בכתבכם כי, למעשה, איש אינו דואג לשיפור תנאים אלה. מאז שסרדרכי בנטוב נתמנה כשר הפיתוח, נתן דעתו על בעיה כאובה זו, וביקש את מנהל המפעל רב אלוף מרדכי מקלף, למנות ועדה מיוחדת שתחקור בענין.

ואכן ועדה זו סיימה כבר חלק מעבודתה ובקרוב תגיש דו"ח־ביניים שיכלול הצעות מעשיות לפתרון חלק מבעיות השיכון וח־מנוחה של העובדים.

רק לאחר שהועדה תסיים את מחקרה אפשר יהיה לגשת לפתרון יסודי של בעית שיכונם של עובדי המפעל.

יעקב סרחי

דובר משרד הפיתוח, ירושלים

שערוריות הספורט

בימים האחרונים הוסער צבור הספורטאים מהנעשה בהתאחדות הכדורגל וביחוד מפני מדריו של מר ניבונס.

כמנהלה לשעבר של קבוצת הכוח תל־אביב וכאדם המתמצא בענינים אני קובע ספק עם, שאיש בעל כוונות ספורטאיות טהורות אינו יכול להחזיק מעמד בשמח זה.

אני מודיע שאני מוכן לבא בפני כל בית משפט ולספר מה ראיתי בעיני ושמעתי ב־אזני על כל הטעול שנגרם למר ניבונס תוך כדי עבודתו.

יוסף ליוביץ

מנהל אגף הכדורגל לשעבר בהכח תל־אביב

★ ★ ★

השומת לב המערכת הופנתה לעובדה כי בכתבה שהופיעה בגליון העולם הזה (974) שבאה לחשוף את הנסיון הנפשע לשדל נערה צעירה לדבר עבירה, חל משגה מצער. בעוד שעורך הכתבה, שהיתה כולה העתקה של פרוטוקול משפטי, הקפיד למחוק בכל מקום את שם המשפחה של הנערה, כדי למנוע את זיהויה, הרי במקום אחד נשאר השם במלואו, כתוצאה מטעות מערדית.

עורכי „העולם הזה" מצטערים מקרב לב על משגה זה, והם מביעים את צערם הכן באוזני הנערה והורים.

מכתב השבוע

מבית ומחוץ

הרשו לי להוכיח, בעזרת החניון הפשום, כי כל תרעומתכם על חבר הכנסת יצחק רפאל אינה מוצדקת.

ובכן, נתחיל מן העובדה הפשוטה: מר רפאל עסק למען קיבוץ גלויות, מדינת ישראל, שכוחה ובטחונה מוש־תתים על כינון פזורה מארבע כנ־פות תבל, נתנתה מאר מפעילות זו. והצדק אומר שאין איש עושה מלא־כה ללא שכר.

על כך, דומני שגם אתם אינכם קובלים. מה שמרגיז אותכם ואו־אלה אנשים אחרים היא העובדה ש־מר רפאל שינשג במידה כפולה ומ־כופלת מכל עסקן ציבורי אחר. ובכן, ההגיון אומר כי מגיע לו. והרי הראיה.

כאמור לעיל, הגיע למר רפאל, ה־עושה למען יושבי ציון, יחס מיוחד מטעם המדינה. אולם מר רפאל פעל גם מחוץ לגבולות ציון ולא פעם התפזר לארבע כנפות הע"ל. מש־מע, שהיה גם עסקן בגולה וזכותו כי גם הגולה תכיר לו תורה עבור עבודתו הפסורה. ואדם אשר מכירים לו תודה משני מקורות, סבעי ונכון כי יתעשר וישגשג כפל כפליים. אל תהיה עין איש צרה בו.

יורם נחמני, בני־ברק